

بررسی عوامل مؤثر بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی دانشگاه غیرانتفاعی حکیم نظامی قوچان

عاطفه بشارت نیا^۱، حسین طوسی معتمد^۲

^۱ کارشناسی ارشد علوم ارتباطات اجتماعی، گروه جامعه شناسی و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قوچان - قوچان ایران (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار گروه جامعه شناسی و علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد قوچان - قوچان ایران

چکیده

هدف بررسی عوامل مؤثر بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی دانشگاه حکیم نظامی قوچان می باشد که از روش توصیفی - پیمایشی استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل تمام دانشجویان دانشگاه حکیم نظامی قوچان می باشد که بر اساس آمار موجود از دانشگاه ۱۳۰۰ نفر می باشند که از این تعداد ۲۹۷ نفر به عنوان جمعیت نمونه طبق فرمول نمونه گیری کوکران و به صورت تصادفی انتخاب شدند. پرسشنامه ای که در تحقیق حاضر برای گرد آوری داده های مورد نیاز به کار گرفته شده، پرسشنامه محقق ساخته برای اندازه گیری میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن می باشد. پرسشنامه محقق ساخته از روایی و پایایی معتبری برخوردار بوده است. گویه های این پرسشنامه بر روی یک مقیاس ۵ درجه ای، درجه بندی شده اند. تعداد سوالات پرسشنامه ۵۶ سوال می باشد. در این پژوهش میزان مشارکت دانشجویان به عنوان متغیر وابسته و عوامل مؤثر بر میزان مشارکت دانشجویان که شامل: سن، جنسیت، وضعیت شغلی، وضعیت تاهل، مقطع تحصیلی، خود آگاهی، اعتماد اجتماعی، ارتباط اجتماعی و حمایت های مالی و معنوی دانشگاه می باشند به عنوان متغیرهای مستقل انتخاب شده اند. داده های حاصله با استفاده از آزمون ضریب همبستگی پیرسون (۲) و آزمون رگرسیون چند متغیره، با کمک نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. رگرسیون خطی چندگانه نشان می دهد، مولفه های عوامل مؤثر بر میزان مشارکت دانشجویان که شامل سن، جنسیت، وضعیت تاهل، مقطع تحصیلی، وضعیت شغلی، خود آگاهی، اعتماد اجتماعی، ارتباط اجتماعی و حمایت های مالی و معنوی دانشگاه می باشند در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی قادر به پیش بینی میزان مشارکت دانشجویان هستند. همچنین مجذور ضریب همبستگی چندگانه $R^2=0/30$ نیز نشان میدهد که این متغیرها می توانند ۳۰ درصد مشارکت دانشجویان را تبیین کنند. نتایج آزمون فرضیات بیانگر این موضوع می باشد که بین اعتماد اجتماعی، ارتباط اجتماعی، حمایت های مالی و معنوی دانشگاه، وضعیت شغلی با میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. بین سن، جنسیت، وضعیت تاهل، مقطع تحصیلی، خود آگاهی با میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

واژه های کلیدی: مشارکت اجتماعی، خود آگاهی، اعتماد اجتماعی، ارتباط اجتماعی

مقدمه

فرهنگ واژه‌ای است که علمای علم اجتماع و پژوهشگران رشته مردم‌شناسی آن را به کار می‌برند و این واژه از گسترش وسیعی برخوردار است و آن‌چنان مفید واقع شده که آن را در سایر علوم اجتماعی نیز به کار می‌برند.

نقشی که فرهنگ در رفتار انسان ایفا می‌کند، یکی از مهم‌ترین مفاهیمی است که در علوم رفتاری وجود دارد. هرچند تاکنون به‌طور کامل مورد ارزیابی قرار نگرفته است. فرهنگ آنچه را که انسان یاد می‌گیرد و نیز نحوه رفتار او را تعیین می‌کند. در مورد اینکه فرهنگ چگونه به وجود می‌آید، باید گفت که فرهنگ پدیده‌ای است که با توجه به خواسته‌های طبیعی و نیروهای اجتماعی سرچشمه می‌گیرد. جغرافیای منطقه، تاریخ و رویدادهای قوم، زبان و ادبیات رایج در میان مردم، دین و مذهب، اقتصاد و شیوه معیشت مردم در پیدایش فرهنگ اثر گذاشته و در ترکیبی سازگار با یکدیگر، مجموعه‌ای از ارزشها و باورهای چیره را پدید می‌آورند که بر رفتار انسانی تأثیر می‌گذارد و ارتباط میان مردم را آسان می‌سازد. به‌صورت خیلی کلی مفهوم فرهنگ عبارت است از: کیفیت زندگی گروهی از افراد بشر که از یک نسل به نسل دیگر انتقال پیدا می‌کند. به عقیده ادگار شاین فرهنگ را می‌توان به‌عنوان یک پدیده که در تمام مدت اطراف ما را احاطه کرده است مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. به نظر وی هنگامی که فردی، فرهنگی را به سازمان یا به داخل گروهی از سازمان به ارمغان می‌آورد می‌تواند به وضوح چگونگی به وجود آمدن، جای گرفتن و توسعه آن را ببیند و سرانجام آن را زیر نفوذ خود درآورده، مدیریت نماید و سپس تغییر دهد. پژوهشگران مسائل فرهنگی، کاربرد فرهنگ را در دو زمینه بیان می‌کنند:

۱- فرهنگ در گسترده‌ترین معنی می‌تواند به فرآورده‌های تمدن پیچیده و پیشرفته اشاره داشته باشد که در چنین معنایی به چیزهایی مانند ادبیات، هنر، فلسفه، دانش و فن‌شناسی بازمی‌گردد.

۲- در زمینه دیگر فرهنگ از سوی مردم‌شناسان و دیگر کسانی که انسان را بررسی می‌کنند به کار می‌رود در این معنی به آفریده‌های اندیشه، عادات، اشیاء عادی اشاره دارد که در پی انباشت آنها سازگاری پیچیده‌ای بین انسان و محیط طبیعی وی پدید می‌آید.

مبانی نظری

با بررسی‌های زیادی که از فرهنگهای مختلف به عمل آمده، چنین به نظر می‌آید که علی‌رغم تفاوت‌های موجود، همه فرهنگها دارای ویژگیهایی هستند که تعدادی از آنها را می‌توان به شرح زیر معرفی کرد:

۱- فرهنگ آموختنی است. فرهنگ خصوصیتی غریزی است و ذاتی نیست. فرهنگ نظامی است که پس از زاده شدن انسان در سراسر زندگی آموخته می‌شود.

۲- فرهنگ آموخته می‌شود. انسان می‌تواند عاداتهای آموخته‌شده خود را به دیگران منتقل کند.

۳- فرهنگ اجتماعی است عاداتهای فرهنگی، ریشه‌های اجتماعی دارند و شماری از مردم که در گروهها و جامعه‌ها زندگی می‌کنند در آن شریک اند.

۴- فرهنگ پدیده‌ای ذهنی و تصویری است. عاداتهای گروهی که فرهنگ از آنها پدید می‌آید به‌صورت هنجارها یا الگوهای رفتاری، آرمانی ذهنی می‌شوند یا در کلام می‌آیند.

۵- فرهنگ خشنودی بخش است. هر فرهنگی که نتواند از عهده تعیین هدف اعلائی زندگی برآید از برآوردن آرمانهای عالی حیات نیز ناتوان است. عناصر فرهنگی تا زمانی که بر افراد یک جامعه خشنودی نهایی می‌بخشد می‌توانند پایدار بمانند.

۶- فرهنگ سازگاری می‌یابد. فرهنگ دگرگون می‌شود و فراگرد دگرگونی آن همراه با تطبیق و سازگاری است.

۷- فرهنگ یگانه‌ساز است. عناصر هر فرهنگ گرایش به آن دارند تا پیکری یکپارچه و به هم بافته و سازگار پدید آورند و این سازگاری به زمان نیاز دارد (روح‌الامینی، ۱۳۶۸: ۳۰۱)

فرهنگ پذیری که با پذیرش خاصه‌های فرهنگی به دو شکل انجام می‌پذیرد (همان، ص ۱۲۹): فرهنگ پذیری یک سویی و فرهنگ پذیری دو سویی، که در فرهنگ پذیری یک سویی، فرهنگ در خانواده و توسط پدر و مادر به کودک انتقال می‌یابد. کودک به تدریج عناصر فرهنگی را از راه‌های مختلف از والدین و کسانی که با آن‌ها در تعامل است، فرا گرفته و از آنجا که خودچیزی برای ارائه به جامعه ندارد، این فرهنگ پذیری به صورت یک سویی انجام می‌پذیرد. فرهنگ پذیری دو سویی شامل مهاجرت‌های بین‌المللی، فرهنگ پذیری از طریق بر خوردهای تاریخی اقوام، فرهنگ پذیری در ارتباط با سلطه استعمارگران بر مستعمرات می‌شود. در اینجا می‌توان به موارد فوق، فرهنگ پذیری از طریق جهانی شدن بی‌وقفه در

عرصه‌های دنیای مختلف صنعتی معاصر را افزود. در دنیای ارتباطات و فناوری‌های متنوع رسانه‌ای که ما در آن به سر می‌بریم، فرهنگ پذیری دو سویی را راه‌ها و روش‌های بسیار متعددی نیز در جریان است.

برنامه‌ی فرهنگی مشتمل بر مجموعه‌ای از فعالیت‌های فرهنگی است که برای دستیابی به اهداف فرهنگی طراحی می‌شوند. از آنجا که برنامه‌ها تابعی از زمان، قدرت و محتوا و غالب برنامه‌ها است، انواعی از برنامه‌های فرهنگی قابل تصور است؛ مثل به لحاظ زمان دو نوع برنامه وجود دارد.

۱- برنامه‌ی بلندمدت که گاه از آن به برنامه‌های استراتژیک یا راهبردی نیز یاد می‌شود و معمولاً برای یک دوره زمانی چندساله (۵ تا ۱۰ سال) طراحی می‌کنند.

۲- برنامه‌ی کوتاه‌مدت یا برنامه‌های تاکتیکی و اجرایی که مقطعی و معمولاً یک ساله یا کمتر از این است. ارتباط اجتماعی منشاء فرهنگ است و تعالی فرهنگ بدان مربوط است. ارتباط اجتماعی به عنوان محور فرهنگ و حیات جمع، محدوده‌ای بس وسیع دارد که در برگیرنده تمامی صور روابط انسانی است.

مشارکت اقتصادی طرحی است که در ایران قبل از انقلاب نیز شکل جدید آن با تشکیل تعاونی‌های تولید و مصرف به چشم می‌خورد و در کنار بخش‌های دولتی و خصوصی اقتصاد ایران طبق قانون اساسی بخش دیگری از اقتصاد کشور را شکل می‌دهد. البته علیرغم تلاش‌های زیاد، به خاطر عوامل متعددی رشد این بخش از اقتصاد ایران رشد امیدبخشی نبوده است.

مشارکت مدنی و طرح حقوق شهروندی در ایران تقریباً در اول راه است، و چون الگوی مناسب یا ذهنیت تاریخی کافی و عوامل زمینه‌ساز مورد نیاز وجود ندارد به همین دلیل این بخش از مشارکت نیز فعلاً با مشکل مواجه است. مشارکت فرهنگی بخش دیگری از مشارکت اجتماعی را تشکیل می‌دهد، در این زمینه باید به بخش‌های مختلف نظام فرهنگی ایران توجه کرد، در زمینه تفاوت‌های مذهبی اگرچه ایران یک کشور شیعه مذهب است ولی پیروان مذاهب و ادیان دیگر نیز در آن زندگی می‌کنند که اکثر آنها در انجام تشریفات مذهبی خود آزادند. در زمینه تفاوت‌های زبانی ایران کشوری است که در آن هیچ قومی اکثریت مطلق را ندارد، ولی در دوره شبه‌مدرنی که آغاز آن به حاکمیت پهلوی اول بر می‌گردد با شروع سیاست ملت‌سازی فرمایشی طراحی شده توسط انگلیسیها شعار زبان واحد ملت طرح گردید که جنبه نرم‌افزاری و ایدئولوژیک آن توسط سخنگویانی مانند احمد کسروی و جنبه سخت‌افزاری و نظامی‌اش نیز توسط رضاخان و محمدرضاخان تحت پوشش

قرار گرفت. مسائل و مشکلات پیش آمده پس از انقلاب برای نظام نوپای تشکیل شده در ایران تاکنون فرصت کافی را برای تفکر و مباحثه در زمینه مشارکت فرهنگی تمام اقوام ساکن در ایران برای ایفای نقش تاریخی و تمدن سازی آنها فراهم نکرده است.

پیشینه تحقیق:

محمد رحمتی (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر مشارکت سیاسی زنان شهرستان بجنورد. با راهنمایی سعید مبینی پرداخت که در آن ۳۹۰ نفر از افراد ۱۸-۶۵ سال شهر بجنورد به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند، این تحقیق به روش پیمایش و از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. اطلاعات جمع آوری شده در دو بخش آماره های توصیفی و استنباطی تجزیه و تحلیل شده است. نتایج حاکی از همبستگی متغیر های بی قدرتی سیاسی، اعتماد به دولت، استفاده از رسانه های جمعی، استفاده از تلویزیون و درآمد خانواده با متغیر وابسته مشارکت سیاسی می باشد و بین متغیر های مقطع تحصیلی، سن، استفاده از اینترنت، جنسیت، استفاده از ماهواره، استفاده از رادیو و استفاده از روزنامه و مجلات با مشارکت سیاسی رابطه ای وجود نداشت.

مجتبی خلیلی (۱۳۹۵) به بررسی میزان مشارکت زندانیان در فعالیت های فرهنگی و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی زندان چناران) با راهنمایی احمد فولادیان پرداخته است در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی - آزمایشی بهره برده شده است. برای این کار ۸ فرضیه در نظر گرفته شده است. روش جمع آوری اطلاعات میدانی و کتاب خانه ای می باشد. برای این منظور از دو پرسشنامه خود آگاهی و فعالیت های فرهنگی استفاده شده است. جامعه آماری حدود ۲۸۰۰ نفر بوده است. برای سنجش فرضیات این تحقیق از آزمون همبستگی اسپیرمن و به منظور مقایسه مولفه های تحقیق در دو گروه کنترل و آزمایش پیش آزمون و پس آزمون من ویتنی و آزمون ویلکاکسون توسط نرم افزار SPSS استفاده شده است و نتایج نشان می دهد که بین نگاه مسئولین، شرایط فرهنگی زندان، مدت زمان زندانی بودن، تجربیات تلخ گذشته زندانیان، خلیات و روحیات خاص زندانیان و میزان حضور و مشارکت زندانیان رابطه معناداری وجود دارد همچنین بیانگر این موضوع می باشد که هر گاه خود آگاهی افزایش یابد، میزان مشارکت زندانیان در فعالیت های فرهنگی نیز افزایش می یابد.

ایوان اسکوفر^۴ و ناریون گوریناس^۵ (۲۰۰۴) در مقاله ای با عنوان «زمینه های ساختاری مشارکت مدنی: مطالعه عضویت در انجمن های داوطلبانه با دیدگاه های تطبیقی» شرکت در انجمن ها را در ۳۲ کشور، با استفاده از روش تحلیل داده های ثانویه آزمون کرده اند و آن را تحت تاثیر تفاوت بین ساختار دولت ها، نهاد های سیاسی و فرهنگ سیاسی ملت ها دانسته اند. این متغیر ها، هم میزان مشارکت و هم نوع انجمن هایی که افراد در آن فعالیت می کنند (جنبش های جدید یا قدیمی) تعیین می نمایند.

ماک فارلند و توماس در سال (۲۰۰۶) تحقیقی انجام دادند که نشان می دهد سازمان های داوطلبانه جوانان بر مشارکت آن ها در آینده تاثیر دارد. از نظر آن ها مشارکت معمولاً با متغیر های درونی مشخص می شود، یعنی درون خانواده ها باز تولید می شود و به طبقه اجتماعی بسیار بستگی دارد و معمولاً تا سنین بزرگسالی پایدار است

به طور خاص شرکت در سازمان های داوطلبانه جوانان که شامل فعالیت هایی مانند، خدمات اجتماعی، نمایندگی، صحبت در بحث های عمومی و ایجاد کننده هویت گروهی بیشتر است، مشارکت بعدی را تشویق می کند. نتیجه این مقاله آن است که نتیجه عضویت در سازمان های جوانان اثار معنا دار، تجمعی و مثبتی بر مشارکت سیاسی در بزرگسالی و شبکه ای از آثار مستقیم و غیر مستقیم از زمینه های اجتماعی بر مشارکت دارد.

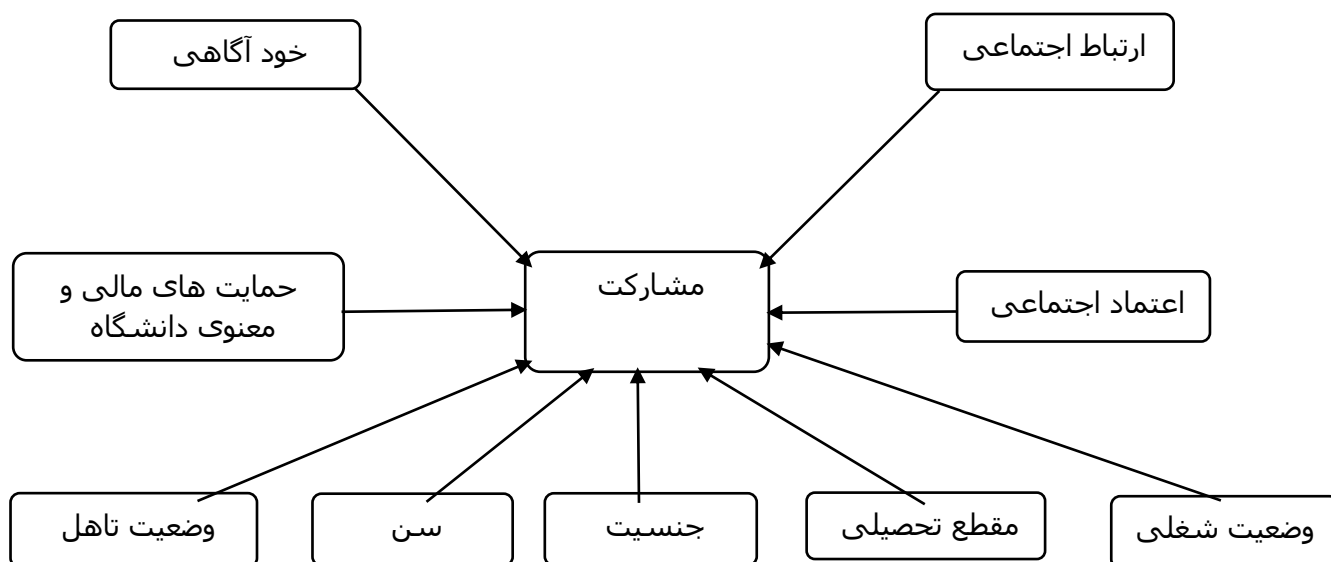
روش شناسی تحقیق:

روش این تحقیق توصیفی از نوع همبستگی است. این تحقیق از نظر هدف کاربردی، از نظر دامنه خرد، از نظر وسعت پهنانگر و از نظر زمان مقطعی و از جمله تحقیقات کمی می باشد.

در این تحقیق از روش مطالعات پیمایشی استفاده شده است که متناسب با شرایط و امکانات تحقیق نیز می باشد. روش پیمایش روشی برای تحقیق در علوم اجتماعی است که معمولاً آن را متناظر با پرسش نامه می دانند اما لزوماً چنین نیست و می توان از تکنیک های دیگر مانند مصاحبه عمیق، مصاحبه ساخت یافته، مشاهده، تحلیل محتوا و غیره هم در این روش بهره برد. (دواس، ۱۳۸۱:۱۳)

روش تحقیق پیمایش از دو جنبه دارای ویژگی است؛ یکی شیوه گرد آوری داده ها و دیگری روش تحلیل آن ها می باشد. شیوه گرد آوری اطلاعات در پیمایش چنین می باشد که اطلاعاتی درباره یک خصوصیت در جامعه آماری جمع آوری می کنیم که در افراد مختلف، متفاوت است. با کنار هم گذاشتن این داده ها در کنار یکدیگر مجموعه ای ساخت یافته به دست می آید که به آن ماتریس داده می گویند. روش تحلیل در پیمایش چنین است که محقق با بررسی تغییرات متغیر بر حسب مورد ها و جستجوی ویژگی هایی که به طور منظم با آن پیوند دارد در پی شناخت پدیده ها بر می آید. (دواس، ۱۴-۱۳۸:۱۵).

در نتیجه تحقیق پیمایشی توصیفی است، از نگرش و رفتار جمعیتی بر اساس انتخاب نمونه ای تصادفی و معرف از افراد آن جمعیت و پاسخ آن ها به یک رشته سوال و این روش از هر لحاظ متداول ترین روشی است که در مقاله های اخیر مجله بررسی جامعه شناختی آمریکا گزارش شده است.

نحوه محاسبه و گردآوری داده ها در مدل:

متغیر های مستقل

متغیری که توسط پژوهشگر انتخاب و اندازه گیری می شود تا تاثیر یا رابطه آن را بر متغیر یا متغیر های دیگر اندازه گیری کند را متغیر مستقل می نامند. به عبارت دیگر محقق تاثیر آن را بر سایر متغیر ها مورد سنجش قرار می دهد. متغیر های مستقل مورد نظر شامل: ارتباط اجتماعی، اعتماد اجتماعی، حمایت های مالی و معنوی، خود آگاهی، سن، جنسیت، وضعیت تاهل، شغل و مقطع تحصیلی می باشند.

متغیر وابسته

منظور از متغیر وابسته آن متغیری است که متغیر یا متغیر های مستقل بر روی آن اثر می گذارند. متغیر وابسته این تحقیق میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی می باشد.

تعریف عملیاتی متغیر ها

متغیر های سن، جنسیت، وضعیت تاهل، وضعیت شغلی، مقطع تحصیلی

تعریف عملیاتی

سنجش این شاخص نمره ای است که از پرسشنامه محقق ساخته حاصل می شود به دست می آید.

تعریف عملیاتی متغیر های زمینه ای

مقیاس سنجش	گویه ها	متغیر
اسمی	مرد یا زن بودن	جنسیت
اسمی	متاهل یا مجرد	وضعیت تاهل
فاصله ای	چند سال سن دارد	سن
اسمی	شاغل یا غیر شاغل	وضعیت شغلی
ترتیبی	کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد	مقطع تحصیلی

مشارکت دانشجویان

تعریف عملیاتی

سنجش این شاخص نمره ای است که از پرسشنامه محقق ساخته حاصل می شود به دست می آید.

فصلنامه مطالعات و تحقیقات در علوم رفتاری

سال دوم، شماره ۵، زمستان ۱۳۹۹

تعریف عملیاتی متغیر مشارکت اجتماعی

مقیاس سنجش	گویه ها	متغیر
اسمی	عضویت در انجمن های علمی و ادبی	مشارکت دانشجویان
اسمی	عضویت در بسیج یا انجمن اسلامی	
اسمی	شرکت در فعالیت های فرهنگی و هنری	
اسمی	شرکت در انتخابات مختلف	
اسمی	شرکت در همایش های مناسبی داخل و خارج دانشگاه	
اسمی	شرکت در بازدید های مختلف (نمایشگاه ها ، مکان های تاریخی ، اردوی علمی و تفریحی)	

خود آگاهی

تعریف عملیاتی

سنجش این شاخص نمره ای است که از پرسشنامه محقق ساخته حاصل می شود به دست می آید.

تعریف عملیاتی متغیر خودآگاهی

مقیاس سنجش	گویه ها	متغیر
ترتیبی	همیشه سعی می کنم خود را بسنجم .	خود آگاهی
ترتیبی	علاقه مندم به سبک خود کارهایم را انجام دهم .	
ترتیبی	به طور کلی زیاد از خودم آگاه نیستم .	
ترتیبی	ارتباط با گروه های بزرگ مرا عصبی می سازد .	
ترتیبی	زمان می برد تا بر کم رویی ام در موقعیت های جدید غلبه کنم .	
ترتیبی	به نظرم صحبت با غریبه ها سخت نیست	
ترتیبی	علاقه مند به راهی که خود ایجاد کرده ام هستم .	
ترتیبی	علاقه مندم بدانم دیگران درباره من چه فکر می کنند	

ترتیبی	آماده برای تغییر خلق خود هستم .	
ترتیبی	هرگز خود را موشکافی نمی کنم .	

اعتماد اجتماعی

تعریف عملیاتی

اعتماد دارای معانی گسترده و متفاوتی است و دارای ابعاد روان شناختی ، روان شناختی اجتماعی و جامعه شناختی می باشد که بر این اساس سنجش این شاخص نمره ای است که از سوالات ۲۲-۲۸ پرسشنامه محقق ساخته حاصل می شود به دست می آید .

تعریف عملیاتی متغیر اعتماد اجتماعی

مقیاس سنجش	گویه ها	متغیر
ترتیبی	به دوستان قدیمی خود اعتماد دارم	اعتماد اجتماعی
ترتیبی	معتقدم امروزه روزگاری است که به هیچکس نمی توان اعتماد کرد.	
ترتیبی	علاقه مندم که دوستان و آشنایانم نسبت به من اعتماد داشته باشند.	
ترتیبی	معتقدم در جامعه باید بنا را بر بی اعتمادی نسبت به همه نهادها گذاشت والا زیان می کنم.	
ترتیبی	معتقدم واژه ها و عباراتی که در ذهنم نسبت به فرد خاصی دارم به اعتماد و انتظار من از آن فرد رنگ و بو می بخشد.	
ترتیبی	با صراحت معتقدم که به وجود آمدن اعتماد نیاز به زمان ، امتحان و تجربه دارد.	
ترتیبی	معتقدم که راستگویی و صداقت سبب حفظ اعتماد در جامعه ماست.	

ارتباط اجتماعی

تعریف عملیاتی

شاخص روابط با اطرافیان ، اشاره به میزان رفت و آمد خانوادگی و دوستانه بین افراد ، میزان روابط و یا تمایل به داشتن رابطه با خویشاوندان ، دوستان و همسایگان و نیز سطح ، شعاع و گرمی روابط افراد با افراد دیگر گروه ها دارد . بر این اساس سنجش این شاخص نمره ای است که از پرسشنامه محقق ساخته حاصل می شود به دست می آید .

تعریف عملیاتی متغیر ارتباط اجتماعی

متغیر	گویه ها	مقیاس سنجش
ارتباط اجتماعی	در برقراری هر ارتباطی از دیگران انتظار دارم پیشقدم شوند	ترتیبی
	درباره افراد و موقعیت های مختلف به افکار منفی روی می آورم	ترتیبی
	فکر می کنم هیچ هدفی ندارم و فقط وانمود می کنم که در پی هدفی هستم	ترتیبی
	احساس می کنم زندگی ام به بن بست رسیده است و به هیچ کجا راهی ندارد	ترتیبی
	از زندگی و حتی زندگی کردن می ترسم و احساس نگرانی دارم	ترتیبی
	در مورد دیگران به راحتی قضاوت می کنم و با این کارم ، روابط احتمالی ام را از بین می برم	ترتیبی
	برای انجام ندادن هر کاری که از آن می ترسم یا قادر به انجام آن نیستم ، بهانه ای پیدا می کنم	ترتیبی
	تا چه حد تمایل دارید کارهایتان را به صورت جمعی یا گروهی انجام دهید ؟	ترتیبی
	تا چه حد تمایل دارید در کار های گروهی یا جمعی مسولیت گروه را بر عهده گیرید؟	ترتیبی
	تا چه حد اعتقاد به تأثیر گذاری کار جمعی در حل مشکلات دارید ؟	ترتیبی
	تا چه حد در مراسم عزاداری مختلف که برگزار می شود شرکت می کنید ؟	ترتیبی
	تا چه حد در مراسم اعیاد ملی یا مذهبی که برگزار می شود شرکت می کنید ؟	ترتیبی
	تا چه حد تمایل به روابط گسترده با دیگران (بستگان ، دوستان) دارید ؟	ترتیبی
	تا چه حد تمایل به روابط عاطفی با دیگران (بستگان ، دوستان) دارید ؟	ترتیبی
تا چه حد با همسایگانتان رفت و آمد دارید ؟	ترتیبی	
تا چه حد با دوستانتان رفت و آمد دارید ؟	ترتیبی	

ترتیبی	تا چه حد در مراسم خانوادگی (بستگان ، دوستان) از قبیل عروسی ، جشن تولد ، عزاداری و... شرکت می کنید ؟
ترتیبی	تا چه حد با بستگان نزدیک خود از قبیل (پدر ، مادر ، پدر بزرگ ، مادر بزرگ) به تفریح بیرون شهر یا مسافرت می روید ؟
ترتیبی	تا چه حد با بستگان درجه دو خود از قبیل (عمو ، عمه ، دایی ، خاله) به تفریح بیرون شهر یا مسافرت می روید ؟

حمایت های مالی و معنوی دانشگاه

تعریف عملیاتی

سنجش این شاخص نمره ای است که از پرسشنامه محقق ساخته حاصل می شود به دست می آید .

تعریف عملیاتی متغیر حمایت های مالی و معنوی دانشگاه

مقیاس سنجش	گویه ها	متغیر
ترتیبی	فعالیت ها توسط مسئولان دانشگاه منعکس می شود (بازخورد دارد)	حمایت های مالی و معنوی دانشگاه
ترتیبی	در دانشگاه پاداش متناسب با میزان و کیفیت فعالیت دانشجویان ارائه می شود .	
ترتیبی	فعالیت های فرهنگی در دانشگاه ثبت و در آینده شغلی دانشجویان اثر گذار می باشد .	
ترتیبی	در دانشگاه به دانشجویان فرصت لازم برای رشد و یادگیری داده می شود	
ترتیبی	مسئولین انجام کلیه کارها را به اعضا محول می نمایند	
ترتیبی	مسئولان با دانشجو های فعال فرهنگی و اجتماعی صادقانه برخورد می کنند	
ترتیبی	در دانشگاه تمهیدات لازم جهت رشد شخصی افراد فراهم می شود	
ترتیبی	مسئولان در فعالیت ها به تفاوت های فردی و شخصیتی توجه کامل می نمایند	

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه حکیم نظامی قوچان می باشد که تعداد آن ها برابر ۱۳۰۰ نفر می باشد .

هدف نهایی نمونه گیری انتخاب نمونه ای از یک مجموعه شامل عنصر های جمعیت به نحوی که توصیف آن عنصر ها (آماره ها) پارامتر های کل جمعیت که این عناصر از میان آن انتخاب شده اند را به درستی نشان دهند . نمونه گیری احتمالی که

اصطلاح کلی برای نمونه هایی که هماهنگ با نظریه احتمال انتخاب می شوند و معمولاً شامل یک ساز و کار انتخاب تصادفی است می باشد که امکان دست یابی به این هدف را بیشتر می کند و روش هایی را برای برآورد درجه موفقیت احتمالی به دست می دهد .

انتخاب تصادفی کلید اصلی ورود به این فرآیند است . در انتخاب تصادفی هر عنصر، مستقل از هر رویداد دیگری در فرآیند انتخاب ، فرصت یکسانی برای انتخاب خواهد داشت . (ارل بی، ۱۳۹۰: ۴۳۲)

یافته های تحقیق:

اطلاعات عمومی پرسشنامه (توصیف و توضیح متغیر های جنسیت ، وضعیت تاهل ، سن ، وضعیت شغلی ، مقطع تحصیلی)

جنسیت افراد پاسخگو

از لحاظ جنسیت، وضعیت پاسخ دهندگان در جدول زیر آمده است

توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
زن	۱۷۲	۵۷/۹
مرد	۱۲۵	۴۲/۱
جمع کل	۲۹۷	۱۰۰/۰

با توجه به جدول فوق که فراوانی افراد بر حسب جنسیت را نشان می دهد ، از تعداد ۲۹۷ نمونه گرفته شده در این پژوهش ۵۷/۹ درصد افراد زن و ۴۲/۱ درصد مرد بوده اند.

وضعیت تاهل افراد پاسخگو

از لحاظ وضعیت تاهل ، وضعیت پاسخ دهندگان در جدول زیر آمده است .

توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تاهل

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
مجرد	۱۹۸	۶۶/۷
متاهل	۹۹	۳۳/۳
جمع کل	۲۹۷	۱۰۰/۰

با توجه به جدول فوق که فراوانی افراد برحسب وضعیت تاهل را نشان می دهد ، از تعداد ۲۹۷ نمونه گرفته شده در این پژوهش ۶۶/۷ درصد افراد مجرد و ۳۳/۳ درصد متاهل بوده‌اند.

سن افراد پاسخگو

از لحاظ وضعیت سنی ، وضعیت پاسخ دهندگان در جدول زیر آمده است .

توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن

درصد فراوانی	فراوانی	متغیر	سن
۹/۸	۲۹	زیر ۲۰ سال	
۶۰/۹	۱۸۱	۲۰ تا ۳۰ سال	
۱۸/۹	۵۶	۳۰ تا ۴۰ سال	
۱۰/۴	۳۱	بالاتر از ۴۰ سال	
۱۰۰/۰	۲۹۷	جمع کل	

با توجه به جدول فوق که فراوانی افراد برحسب سن را نشان می دهد ، از تعداد ۲۹۷ نمونه گرفته شده در این پژوهش بیشترین فراوانی را افراد بین ۲۰ تا ۳۰ سال با درصد ۶۰/۹ به خود اختصاص می دهند و کمترین فراوانی مربوط به افراد زیر ۲۰ سال می باشد که ۹/۸ درصد را به خود اختصاص داده اند .

وضعیت شغلی افراد پاسخگو

از لحاظ وضعیت شغلی ، وضعیت پاسخ دهندگان در جدول زیر آمده است .

توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت شغلی

درصد فراوانی	فراوانی	متغیر	وضعیت شغلی
۳۸/۴	۱۱۴	شاغل	
۶۱/۶	۱۸۳	غیر شاغل	
۱۰۰/۰	۲۹۷	جمع کل	

با توجه به جدول فوق که فراوانی افراد برحسب وضعیت تاهل را نشان می دهد ، از تعداد ۲۹۷ نمونه گرفته شده در این پژوهش ۳۸/۴ درصد افراد شاغل و ۶۱/۶ درصد غیر شاغل بوده‌اند.

مقطع تحصیلی افراد پاسخگو

از لحاظ مقطع تحصیلی ، وضعیت پاسخ دهندگان در جدول زیر آمده است

توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب مقطع تحصیلی

درصد فراوانی	فراوانی	متغیر	مقطع تحصیلی
۳۰/۶	۹۱	کاردانی	
۵۴/۵	۱۶۲	کارشناسی	
۱۴/۸	۴۴	کارشناسی ارشد	
۱۰۰/۰	۲۹۷	جمع کل	

با توجه به جدول فوق که فراوانی افراد برحسب وضعیت تاهل را نشان می دهد ، از تعداد ۲۹۷ نمونه گرفته شده در این پژوهش ۳۰/۶ درصد افراد در مقطع کاردانی و ۵۴/۵ درصد در مقطع کارشناسی و ۱۴/۸ درصد در مقطع کارشناسی ارشد در حال تحصیل می باشند .

بررسی متغیرهای تحقیق

متغیر وابسته

در زمینه بررسی به متغیر مشارکت دانشجویان به شرح زیر است:

توصیف و توضیح سوالات مربوط به متغیر مشارکت دانشجویان

توزیع درصدی مولفه مشارکت دانشجویان

شماره سوالات گویه ها	بیشترین درصد پاسخگویی	کمترین درصد پاسخگویی
۶ - عضویت در انجمن های علمی و ادبی	خیر (۶۷٪)	بلی (۳۳٪)
۷ - عضویت در بسیج یا انجمن اسلامی	خیر (۷۲/۴٪)	بلی (۲۷/۶٪)
۸ - شرکت در فعالیت های فرهنگی و هنری	خیر (۷۱٪)	بلی (۲۹٪)
۹ - شرکت در انتخابات مختلف	بلی (۵۸/۶٪)	خیر (۴۱/۴٪)
۱۰ - شرکت در همایش های مناسبی داخل و خارج دانشگاه	خیر (۶۹٪)	بلی (۳۱٪)
۱۱ - شرکت در بازدید های مختلف (نمایشگاه ها ، مکان های تاریخی ، اردوی علمی و تفریحی)	خیر (۵۶٪)	بلی (۴۳٪)

متغیرهای مستقل:

در زمینه بررسی متغیر های مستقل (خود آگاهی، اعتماد اجتماعی، ارتباط اجتماعی، حمایت های مالی و معنوی دانشگاه) به شرح زیر می باشد:

توصیف و توضیح سوالات مربوط به متغیر خود آگاهی

در بررسی متغیر مستقل خود آگاهی طبق اظهارات پاسخ دهندگان پرسشنامه ها، آمار و اطلاعات در جدول زیر آمده است.

توزیع درصدی مولفه خود آگاهی

خود آگاهی	هرگز	کمی	گاهی	بیشتر اوقات	همیشه
۱۲ - سعی می کنم خود را بسنجم .	۱۷٪/۵	٪ ۳۶/۷	٪ ۴/۴	٪ ۱۷/۸	٪ ۲۳/۶
۱۳ - علاقه مندم به سبک خود کارهایم را انجام دهم .	٪ ۱۶/۸	٪ ۲۲/۶	٪ ۵/۴	٪ ۳۰/۳	٪ ۲۴/۹
۱۴ - به طور کلی زیاد از خودم آگاه نیستم .	٪ ۲۲/۲	٪ ۲۶/۶	٪ ۳/۴	٪ ۳۲	٪ ۱۵/۸
۱۵ - ارتباط با گروه های بزرگ مرا عصبی می سازد .	٪ ۲۵/۶	٪ ۲۱/۲	٪ ۷/۷	٪ ۲۲/۶	٪ ۲۲/۹
۱۶ - زمان می برد تا بر کم رویی ام در موقعیت های جدید غلبه کنم .	٪ ۱۸/۵	٪ ۲۹/۶	٪ ۸/۱	٪ ۲۵/۹	٪ ۱۷/۸
۱۷ - به نظرم صحبت با غریبه ها سخت نیست	٪ ۱۷/۲	٪ ۱۹/۹	٪ ۱۳/۱	٪ ۲۷/۹	٪ ۲۱/۹
۱۸ - علاقه مند به راهی که خود ایجاد کرده ام هستم .	٪ ۱۳/۱	٪ ۲۰/۲	٪ ۹/۸	٪ ۳۳/۷	٪ ۲۳/۲
۱۹ - علاقه مندم بدانم دیگران درباره من چه فکر می کنند	٪ ۱۹/۵	٪ ۱۸/۹	٪ ۱۱/۸	٪ ۲۶/۹	٪ ۲۲/۹
۲۰ - آماده برای تغییر خلق خود هستم .	٪ ۱۱/۸	٪ ۳۰/۳	٪ ۱۴/۵	٪ ۲۲/۲	٪ ۲۱/۲
۲۱ - هرگز خود را موشکافی نمی کنم .	۱۱٪/۴	٪ ۲۵/۶	٪ ۱۶/۸	٪ ۳۰/۳	٪ ۱۵/۸

- شاخص خود آگاهی

شاخص های آماری متغیر خود آگاهی در جدول زیر آمده است.

آماره های مؤلفه خود آگاهی

۳۰	میانگین
۳۱	میانه

۲۹	نما
۱۴	حداقل
۴۴	حداکثر

توصیف و توضیح سوالات مربوط به متغیر اعتماد اجتماعی

در بررسی متغیر مستقل اعتماد اجتماعی طبق اظهارات پاسخ دهندگان پرسشنامه ها، آمار و اطلاعات در جدول زیر آمده است

توزیع درصدی مولفه اعتماد اجتماعی

اعتماد اجتماعی	هرگز	کمی	گاهی	بیشتر اوقات	همیشه
۲۲ - به دوستان قدیمی خود اعتماد دارم	٪ ۱۲/۵	٪ ۲۴/۲	٪ ۱۸/۲	٪ ۲۶/۶	٪ ۱۸/۵
۲۳ - معتقدم امروزه روزگاری است که به هیچکس نمی توان اعتماد کرد.	٪ ۱۴/۵	٪ ۲۱/۲	٪ ۳۰/۶	٪ ۱۶/۵	٪ ۱۷/۲
۲۴ - علاقه مندم که دوستان و آشنایانم نسبت به من اعتماد داشته باشند.	٪ ۷/۷	٪ ۲۲/۲	٪ ۸/۴	٪ ۳۸/۴	٪ ۲۳/۳
۲۵ - معتقدم در جامعه باید بنا را بر بی اعتمادی نسبت به همه نهادها گذاشت والا زیان می کنم.	٪ ۱۹/۵	٪ ۲۷/۶	٪ ۱۵/۵	٪ ۱۸/۵	٪ ۱۸/۹
۲۶ - معتقدم واژه ها و عباراتی که در ذهنم نسبت به فرد خاصی دارم به اعتماد و انتظار من از آن فرد رنگ و بو می بخشد.	٪ ۱۷/۸	٪ ۲۱/۲	٪ ۳۰/۶	٪ ۱۹/۲	٪ ۱۱/۱
۲۷ - با صراحت معتقدم که به وجود آمدن اعتماد نیاز به زمان ، امتحان و تجربه دارد.	٪ ۱۶/۵	٪ ۲۵/۳	٪ ۱۲/۱	٪ ۱۹/۹	٪ ۲۶/۳
۲۸ - معتقدم که راستگویی و صداقت سبب حفظ اعتماد در جامعه ماست.	٪ ۱۵/۲	٪ ۱۸/۹	٪ ۱۳/۱	٪ ۲۰/۲	٪ ۳۲/۷

شاخص اعتماد اجتماعی

شاخصهای آماری متغیر اعتماد اجتماعی در جدول زیر آمده است

۲۱/۸۶	میانگین
۲۲	میانه
۲۳	نما
۱۲	حداقل
۳۱	حداکثر

توصیف و توضیح سوالات مربوط به متغیر ارتباط اجتماعی

در بررسی متغیر مستقل ارتباط اجتماعی طبق اظهارات پاسخ دهندگان پرسشنامه ها، آمار و اطلاعات در جدول زیر آمده است .

توزیع درصدی مولفه ارتباط اجتماعی

ارتباط اجتماعی	هرگز	کمی	گاهی	بیشتر اوقات	همیشه
۲۹ - در برقراری هر ارتباطی از دیگران انتظار دارم پیشقدم شوند	٪ ۸/۱	٪ ۲۵/۶	٪ ۲۱/۵	٪ ۲۳/۲	٪ ۲۱/۵
۳۰ - درباره افراد و موقعیت های مختلف به افکار منفی روی می آورم	٪ ۲۲/۶	٪ ۲۵/۹	٪ ۱۵/۸	٪ ۲۰/۹	٪ ۱۴/۸
۳۱ - فکر می کنم هیچ هدفی ندارم و فقط وانمود می کنم که در پی هدفی هستم	٪ ۲۵/۹	٪ ۲۴/۶	٪ ۲۰/۹	٪ ۱۲/۵	٪ ۱۶/۲
۳۲ - احساس می کنم زندگی ام به بن بست رسیده است و به هیچ کجا راهی ندارد	٪ ۲۱/۲	٪ ۲۹/۶	٪ ۱۱/۱	٪ ۲۵/۹	٪ ۱۲/۱
۳۳ - از زندگی و حتی زندگی کردن می ترسم و احساس نگرانی دارم	٪ ۲۸/۶	٪ ۲۶/۳	٪ ۱۶/۵	٪ ۱۰/۱	٪ ۱۸/۵
۳۴ - در مورد دیگران به راحتی قضاوت می کنم و با این کارم ، روابط احتمالی ام را از بین می برم	٪ ۱۴/۱	٪ ۳۴/۷	٪ ۲۲/۲	٪ ۱۵/۲	٪ ۱۳/۸
۳۵ - برای انجام ندادن هر کاری که از آن می ترسم یا قادر به انجام آن نیستم ، بهانه ای پیدا می کنم	٪ ۱۷/۵	٪ ۲۶/۳	٪ ۱۷/۵	٪ ۱۲/۲	٪ ۱۷/۵
۳۶ - تا چه حد تمایل دارید کارهایتان را به صورت جمعی یا گروهی انجام دهید ؟	٪ ۲۲/۹	٪ ۱۹/۵	٪ ۱۰/۱	٪ ۲۴/۹	٪ ۲۲/۶
۳۷ - تا چه حد تمایل دارید در کار های گروهی یا جمعی مسولیت گروه را بر عهده گیرید ؟	٪ ۱۱/۸	٪ ۳۲/۳	٪ ۱۷/۸	٪ ۲۲/۲	٪ ۱۵/۸

٪ ۱۶/۸	٪ ۱۵/۵	٪ ۱۷/۸	٪ ۳۰/۳	٪ ۱۹/۵	۳۸ - تا چه حد اعتقاد به تأثیر گذاری کار جمعی در حل مشکلات دارید ؟
٪ ۱۶/۲	٪ ۱۹/۵	٪ ۱۸/۲	٪ ۲۹	٪ ۱۷/۲	۳۹ - تا چه حد در مراسم عزاداری مختلف که برگزار می شود شرکت می کنید ؟
٪ ۹/۸	٪ ۲۵/۶	٪ ۱۹/۹	٪ ۲۶/۳	٪ ۱۸/۵	۴۰ - تا چه حد در مراسم اعیاد ملی یا مذهبی که برگزار می شود شرکت می کنید ؟
٪ ۱۹/۲	٪ ۱۲/۱	٪ ۱۹/۲	٪ ۲۳/۲	٪ ۲۶/۳	۴۱ - تا چه حد تمایل به روابط گسترده با دیگران (بستگان ، دوستان) دارید ؟
٪ ۱۰/۱	٪ ۲۲/۹	٪ ۱۷/۸	٪ ۳۰/۶	٪ ۱۸/۵	۴۲ - تا چه حد تمایل به روابط عاطفی با دیگران (بستگان ، دوستان) دارید ؟
٪ ۱۴/۱	٪ ۱۸/۵	٪ ۱۹/۵	٪ ۲۷/۶	٪ ۲۰/۲	۴۳ - تا چه حد با همسایگانتان رفت و آمد دارید ؟
٪ ۱۸/۵	٪ ۱۹/۵	٪ ۲۰/۹	٪ ۲۶/۶	٪ ۱۴/۵	۴۴ - تا چه حد با دوستانتان رفت و آمد دارید ؟
٪ ۲۰/۵	٪ ۲۳/۶	٪ ۱۵/۵	٪ ۲۷/۳	٪ ۱۳/۱	۴۵ - تا چه حد در مراسم خانوادگی (بستگان ، دوستان) از قبیل عروسی ، جشن تولد ، عزاداری و... شرکت می کنید ؟
٪ ۱۱/۱	٪ ۲۲/۹	٪ ۱۵/۲	٪ ۲۶/۶	٪ ۲۴/۲	۴۶ - تا چه حد با بستگان نزدیک خود از قبیل (پدر ، مادر ، پدربزرگ ، مادربزرگ) به تفریح بیرون شهر یا مسافرت می روید ؟
٪ ۱۶/۵	٪ ۱۹/۹	٪ ۱۴/۵	٪ ۲۹/۳	٪ ۱۹/۹	۴۷ - تا چه حد با بستگان درجه دو خود از قبیل (عمو ، عمه ، دایی ، خاله) به تفریح بیرون شهر یا مسافرت می روید ؟

شاخص ارتباط اجتماعی

شاخصهای آماری متغیر ارتباط اجتماعی در جدول زیر آمده است .

آماره های مؤلفه ارتباط اجتماعی

۵۴	میانگین
۵۴	میانه
۵۳	نما
۲۴	حداقل
۷۳	حداکثر

توصیف و توضیح سوالات مربوط به متغیر حمایت های مالی و معنوی دانشگاه

در بررسی متغیر مستقل حمایت های مالی و معنوی دانشگاه طبق اظهارات پاسخ دهندگان پرسشنامه ها، آمار و اطلاعات در جدول زیر آمده است.

توزیع درصدی مولفه حمایت های مالی و معنوی دانشگاه

حمایت های مالی و معنوی دانشگاه	هرگز	کمی	گاهی	بیشتر اوقات	همیشه
۴۸ - فعالیت ها توسط مسئولان دانشگاه منعکس می شود (بازخورد دارد)	٪ ۱۱/۴	٪ ۲۵/۹	٪ ۲۰/۹	٪ ۳۴/۳	٪ ۱۵/۸
۴۹ - در دانشگاه پاداش متناسب با میزان و کیفیت فعالیت دانشجویان ارائه می شود.	٪ ۲۲/۹	٪ ۲۶/۳	٪ ۲۰/۵	٪ ۱۲/۱	٪ ۱۸/۲
۵۰ - فعالیت های فرهنگی در دانشگاه ثبت و در آینده شغلی دانشجویان اثر گذار می باشد.	٪ ۱۳/۵	٪ ۳۹/۱	٪ ۱۷/۸	٪ ۱۸/۲	٪ ۱۱/۴
۵۱ - در دانشگاه به دانشجویان فرصت لازم برای رشد و یادگیری داده می شود	٪ ۱۸/۲	٪ ۳۱/۶	٪ ۱۸/۵	٪ ۱۶/۲	٪ ۱۵/۵
۵۲ - مسئولین انجام کلیه کارها را به اعضا محول می نمایند	٪ ۱۶/۵	٪ ۲۴/۹	٪ ۲۷/۶	٪ ۱۶/۲	٪ ۱۴/۸
۵۳ - مسئولان با دانشجویان های فعال فرهنگی و اجتماعی صادقانه برخورد می کنند	٪ ۱۷/۵	٪ ۲۰/۹	٪ ۲۲/۹	٪ ۲۵/۳	٪ ۱۳/۵
۵۴ - در دانشگاه تمهیدات لازم جهت رشد شخصی افراد فراهم می شود	٪ ۲۱/۲	٪ ۲۹/۳	٪ ۱۲/۵	٪ ۲۴/۲	٪ ۱۲/۸
۵۵ - مسئولان در فعالیت ها به تفاوت های فردی و شخصیتی توجه کامل می نمایند	٪ ۲۰/۹	٪ ۳۰/۳	٪ ۱۵/۲	٪ ۱۸/۲	٪ ۱۵/۵

شاخص حمایت های مالی و معنوی دانشگاه

شاخصهای آماری متغیر حمایت های مالی و معنوی دانشگاه در جدول زیر آمده است.

آماره های مؤلفه حمایت های مالی و معنوی دانشگاه

۲۲/۸۱	میانگین
۲۲	میانه
۲۲	نما
۱۰	حداقل

حداکثر	۳۵
--------	----

آزمون فرضیه های تحقیق:

آزمون فرضیه اصلی

فرضیه اصلی در این تحقیق عبارت است از:

بین میزان مشارکت دانشجویان دانشگاه غیر انتفاعی حکیم نظامی قوچان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه و عوامل موثر بر آن رابطه معنا داری وجود دارد.

به منظور آزمون این فرضیه از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شده است.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه اول از طریق همبستگی پیرسون (r) نشان میدهد

آزمون فرضیه اصلی

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	متوسط مجذورات	f	سطح معنی داری (p)
رگرسیون	۱۵۲۱,۷۰۰	۷	۵۸۱,۵۹	۵,۴۱	۰,۰۰۰
خطا	۴۰۹,۷۲۸	۸۹	۹۱,۴۱		
کل	۴۱۳,۸۸۶	۹۶			

$p < 0.05$ $R = 0.57$ $R^2 = 0.30$ $R^2 \text{ (adjusted)} = 0.21$

یافته های حاصل از رگرسیون خطی چندگانه در جدول فوق نشان میدهد، مولفه های عوامل موثر بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی قادر به پیش بینی میزان مشارکت دانشجویان هستند ($f_{7,249} = 5.41, p < .05$).

همچنین مجذور ضریب همبستگی چندگانه $R^2 = 0.30$ نیز نشان میدهد که این متغیرها می توانند ۳۰ درصد مشارکت دانشجویان را تبیین کنند.

ضرایب رگرسیون استاندارد شده در پیش بینی میزان مشارکت دانشجویان

سطح معنی داری p	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		متغیر مستقل
		Beta	مقدار B	انحراف معیار	
۰,۰۰۰	۸,۹۵۹	۰,۳۹	۹,۷۱۵	۱,۰۸۴	مقدار ثابت a

خودآگاهی	۰.۱۲	۰.۱۸	-۰.۳۱	۰.۶۵۲	۰.۰۰۵
اعتماد اجتماعی	-۰.۱۰	۰.۲۰	-۰.۱۸	-۰.۵۱۷	۰.۰۰۵
ارتباط اجتماعی	-۰.۰۳	۰.۱۱	۰.۰۶۷	-۰.۲۹۰	۰.۰۰۲
حمایتهای مالی و معنوی	۰.۲۰	۰.۱۸	-۰.۱۵	۱.۱۱۰	۰.۰۰۱
متغیرهای زمینه ای	-۰.۰۲	۰.۰۹	-۰.۰۴۵	-۰.۲۴۳	۰.۰۰۲
وضعیت شغلی	-۰.۱۰۸	۰.۱۴۳	-۰.۰۳۶	-۰.۷۶۰	۰.۰۰۴
مقطع تحصیلی	-۰.۰۶۵	۰.۱۱۲	۰.۰۳۹	-۰.۵۷۹	۰.۰۰۳

ضریب بتا مقیاسی برای اندازه گیری برای تعیین مقدار تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته است که بر اساس واحد انحراف استاندارد اندازه گیری می شود. در جدول بالا ضریب بتا یا همان ضریب رگرسیون استاندارد شده هر یک از متغیرهای مستقل نشان داده شده است.

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل خودآگاهی برابر -۰.۳۱ است که در سطح آلفای ۰.۰۵ معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل اعتماد اجتماعی برابر -۰.۱۸ است که در سطح آلفای ۰.۰۵ معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل ارتباط اجتماعی برابر ۰.۰۶۷ است که در سطح آلفای ۰.۰۲ معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل حمایتهای مالی و معنوی برابر -۰.۱۵ است که در سطح آلفای ۰.۰۱ معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل متغیرهای زمینه ای برابر -۰.۰۴۵ است که در سطح آلفای ۰.۰۲ معنی دار است.

ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل وضعیت شغلی برابر ۰.۰۳۶ است که در سطح آلفای ۰.۰۴ معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل مقطع تحصیلی برابر ۰.۰۳۹ است که در سطح آلفای ۰.۰۳ معنی دار است.

آزمون فرضیه اول

اولین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین سن و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه اول از طریق همبستگی پیرسون (۲) نشان می دهد

آزمون فرضیه اول

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	سن	-۰/۰۱۸	۰/۷۵۷	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد، ضریب همبستگی پیرسون (-۰/۰۱۸) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۷۵۷) که بزرگتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین سن و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

آزمون فرضیه دوم

اولین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین جنسیت و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه اول از طریق همبستگی پیرسون (r) نشان میدهد.

آزمون فرضیه دوم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	جنسیت	-۰/۰۳۹	۰/۵۰۰	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد، ضریب همبستگی پیرسون (-۰/۰۳۹) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۵۰۰) که بزرگتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین جنسیت و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

آزمون فرضیه سوم

سومین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین شغل و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه ششم از طریق آزمون تی (t) نشان میدهد

آزمون فرضیه سوم

متغیر	میانگین	ضریب تی (t)	(df)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	۱/۶۲	۵۷/۱۷۵	۲۹۶	۰/۰۰۰	۲۹۷
شغل	۹/۷۷	۱۴۲/۴۵	۲۹۶	۰/۰۰۰	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد ، ضریب همبستگی تی و سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) که کوچکتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین شغل و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه چهارم

چهارمین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین وضعیت تاهل و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه اول از طریق همبستگی پیرسون (۲) نشان میدهد .

آزمون فرضیه چهارم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	وضعیت تاهل	-۰/۰۱۶	۰/۷۸۲	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد ، ضریب همبستگی پیرسون (-۰/۰۱۶) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۷۸۲) که بزرگتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین وضعیت تاهل و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود ندارد.

آزمون فرضیه پنجم

پنجمین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین مقطع تحصیلی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه اول از طریق همبستگی کندال (T) نشان میدهد

آزمون فرضیه پنجم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی کندال (T)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	مقطع تحصیلی	-۰/۰۳۶	۰/۴۷۸	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد ، ضریب همبستگی کندال (-۰/۰۳۶) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۴۷۸) که بزرگتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین مقطع تحصیلی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود ندارد.

آزمون فرضیه ششم

ششمین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین خود آگاهی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه پنجم از طریق همبستگی پیرسون (r) نشان میدهد .

آزمون فرضیه ششم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	خود آگاهی	۰/۰۳۹	۰/۵۰۵	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد ، ضریب همبستگی پیرسون (۰/۰۳۹) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۵۰۵) که بزرگتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین خود آگاهی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود ندارد.

آزمون فرضیه هفتم

هفتمین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین اعتماد اجتماعی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه دوم از طریق همبستگی پیرسون (۲) نشان می‌دهد

آزمون فرضیه هفتم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	اعتماد اجتماعی	۰/۸۸۷	۰/۰۰۰	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می‌باشد، ضریب همبستگی پیرسون (۰/۸۸۷) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) که کوچکتر از ۰,۰۵ می‌باشد، بیانگر این موضوع می‌باشد که بین اعتماد اجتماعی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه هشتم

هشتمین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین میزان ارتباط اجتماعی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه سوم از طریق همبستگی پیرسون (۲) نشان می‌دهد

آزمون فرضیه هشتم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	ارتباط اجتماعی	۰/۶۷۸	۰/۰۰۰	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می‌باشد، ضریب همبستگی پیرسون (۰/۶۷۸) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۰۰) که کوچکتر از ۰,۰۵ می‌باشد، بیانگر این موضوع می‌باشد که بین میزان ارتباط اجتماعی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه نهم

نهمین فرضیه پژوهش عبارتست از:

بین حمایت های مالی و معنوی دانشگاه و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معناداری وجود دارد.

جدول زیر خروجی آزمون فرضیه چهارم از طریق همبستگی پیرسون (۲) نشان می‌دهد .

آزمون فرضیه نهم

متغیر وابسته	متغیر مستقل	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (sig)	تعداد کل (N)
مشارکت دانشجویان	حمایت های مالی و معنوی دانشگاه	۰/۵۵۴	۰/۰۲۰	۲۹۷

همانطور که از جدول خروجی مشخص می باشد ، ضریب همبستگی پیرسون (۰/۵۵۴) و سطح معناداری به دست آمده (۰/۰۲۰) که کوچکتر از ۰,۰۵ میباشد، بیانگر این موضوع می باشد که بین حمایت های مالی و معنوی دانشگاه و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

نتایج تحقیق و پیشنهادات:

در بررسی فرضیه های پژوهش مشخص شد که :

در بررسی فرضیه اصلی در این تحقیق (بین میزان مشارکت دانشجویان دانشگاه غیر انتفاعی حکیم نظامی قوچان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه و عوامل موثر بر آن رابطه معنا داری وجود دارد). آزمون رگرسیون چندگانه استفاده شده است.

یافته های حاصل از رگرسیون خطی چندگانه در جدول فوق نشان میدهد، مولفه های عوامل موثر بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی قادر به پیش بینی میزان مشارکت دانشجویان هستند ($f(7,249)=5.41, p<.05$).

همچنین مجذور ضریب همبستگی چندگانه $R^2=0.30$ نیز نشان میدهد که این متغیرها می توانند ۳۰ درصد مشارکت دانشجویان را تبیین کنند.

و ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل خودآگاهی برابر -0.31 است که در سطح آلفای 0.05 معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل اعتماد اجتماعی برابر -0.18 است که در سطح آلفای 0.05 معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل ارتباط اجتماعی برابر 0.67 است که در سطح آلفای 0.02 معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل حمایت های مالی و معنوی برابر -0.15 است که در سطح آلفای 0.01 معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل متغیرهای زمینه ای برابر -0.45 است که در سطح آلفای 0.02 معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل وضعیت شغلی برابر -0.36 است که در سطح آلفای 0.04 معنی دار است. ضریب رگرسیون استاندارد شده متغیر مستقل مقطع تحصیلی برابر 0.39 است که در سطح آلفای 0.03 معنی دار است.

در بررسی اولین فرضیه پژوهش: بین سن و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد با توجه به ضریب همبستگی پیرسون ($-0/018$) و سطح معناداری به دست آمده که بزرگتر از $0,05$ میباشد، بین سن و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

در بررسی دومین فرضیه پژوهش: بین جنسیت و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی پیرسون ($-0/039$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/500$) که بزرگتر از $0,05$ میباشد، بین جنسیت و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

در بررسی سومین فرضیه پژوهش: بین وضعیت شغلی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب تی و سطح معناداری به دست آمده ($0/000$) که کوچکتر از $0,05$ میباشد، بین شغل و مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

در بررسی چهارمین فرضیه پژوهش: بین وضعیت تاهل و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی پیرسون ($-0/016$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/782$) که بزرگتر از $0,05$ میباشد، بین وضعیت تاهل و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

در بررسی پنجمین فرضیه پژوهش: بین مقطع تحصیلی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی کندال ($-0/036$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/478$) که بزرگتر از $0,05$ میباشد، بین میزان مقطع تحصیلی و مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

در بررسی ششمین فرضیه پژوهش: بین میزان خود آگاهی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی پیرسون ($0/039$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/505$) که بزرگتر از $0,05$ میباشد، بین میزان خود آگاهی و مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود ندارد.

در بررسی هفتمین فرضیه پژوهش: بین میزان اعتماد اجتماعی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی پیرسون ($0/887$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/000$) که کوچکتر از $0,05$ میباشد، بین میزان اعتماد اجتماعی و مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

در بررسی هشتمین فرضیه پژوهش: بین میزان ارتباط اجتماعی و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی پیرسون ($0/678$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/000$) که کوچکتر از $0,05$ میباشد، بین میزان ارتباط اجتماعی و مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

در بررسی نهمین فرضیه پژوهش: بین میزان حمایت های مالی و معنوی دانشگاه و میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد. مشخص شد، ضریب همبستگی پیرسون ($0/554$) و سطح معناداری به دست آمده ($0/020$) که کوچکتر از $0,05$ میباشد، بین میزان حمایت های مالی و معنوی دانشگاه و مشارکت دانشجویان در فعالیت های فرهنگی و اجتماعی داخل دانشگاه رابطه معنا داری وجود دارد.

با توجه به نتایج حاصل از فرضیه ها پیشنهادات کاربردی زیر ارائه میشود:

۱- با در نظر گرفتن بررسی عوامل موثر بر میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی دانشگاه غیرانتفاعی حکیم نظامی قوچان، می توان مسئولین دانشگاهی را متوجه این مطلب کرد که یک راه بهبود میزان مشارکت دانشجویان در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی، توجه ویژه به مفاهیم کاربردی است، پس به ایشان توصیه می شود که در این رابطه کلاس های آموزشی لازم را برای دانشجویان محترم ارائه نمایند. برگزاری کلاسهای آموزشی ویژه دانشجویان در مقاطع مختلف تحصیلی می تواند موجبات شرکت آنها در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی جامعه و آشنایی هر چه بیشتر آنها با این مسائل باشد.

۲- هر یک از ابعاد میزان مشارکت دانشجویان را به طور گسترده و در صورت امکان به صورت مجزا با عوامل موثر بر میزان مشارکت دانشجویان مورد سنجش قرار گیرد.

۳- با توجه به اینکه در تحقیق مذکور حجم نمونه کمی مورد بررسی واقع شده که در تعمیم نتایج آن به سایر تحقیقات ممکن است با محدودیتهایی مواجه شویم لذا پیشنهاد میکنیم جهت رفع این مساله در تحقیقات بعدی از جوامع گسترده تر و متنوع تر برای ارزیابی دقیق مسأله استفاده شود.

منابع و مأخذ

- ۱- تاج بخش، کیان؛ سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه، افشین خاکباز و حسن پویان. تهران، شیرازه.
- ۲- ساروخانی، باقر (۱۳۸۲)، روشهای تحقیق در علوم اجتماعی، جلد دوم، تهران، انتشار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ۳- علوی تبار، علیرضا (۱۳۷۹) بررسی الگوی مشارکت شهروندان در اداره امور شهرها، تجارب جهانی و ایران، جلد اول، تهران، مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهری.
- ۴- کلمن، جیمز (۱۳۷۷)، بنیادهای نظریه اجتماعی، ترجمه منوچهر صبوری. تهران: انتشارات نشر نی.
- ۵- کوثری و نجاتی (۱۳۷۹)، مشارکت فرهنگی تهران، انتشارات نشر آن.
- ۶- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷)، پیامدهای مدرنیت، محسن ثلاثی، تهران، چاپ اول.
- ۷- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸)، تجدد و تشخص، ناصر موفقیان، تهران، نی.
- ۸- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۴) جامعه شناسی. ترجمه حسن چاوشیان. تهران: نشر نی.
- ۹- محسنی، منوچهر، جاراللهی، عذرا، مشارکت اجتماعی در ایران، تهران: نشر آرون.
- ۱۰- موسوی، میر طاهر (۱۳۹۰)، درآمدی بر مشارکت اجتماعی، تهران، انتشارات جامعه شناسان.
- ۱۱- نوذری، حسینعلی (۱۳۸۱)، بازخوانی هابرماس؛ درآمدی بر اندیشه ها و نظریه های یورگن هابرماس، تهران، نشر چشم
- ۱- آوریده، سولماز - علمی، محمود (۱۳۸۹) بررسی عوامل موثر بر مشارکت اجتماعی و فرهنگی دانشجویان دختر دانشگاه پیام نور، زن و مطالعات خانواده، شماره نهم، پاییز ۸۹.

- ۲- ازکیا، مصطفی، غفاری، غلامرضا، (۱۳۸۰)؛ بررسی رابطه بین اعتماد و مشارکت اجتماعی در نواحی روستایی کاشان، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۱۷
- ۳- افشانی، سید علیرضا، (۱۳۸۸)؛ اعتماد اجتماعی در شهر یزد: تحلیلی از سطوح و عوامل، فصلنامه جامعه شناسی کاربردی، مجله علمی - پژوهشی دانشگاه اصفهان، زمستان ۱۳۸۸، سال بیستم، شماره چهارم.
- ۴- امیر کافی، مهدی، (۱۳۸۰)؛ اعتماد اجتماعی و عوامل موثر بر آن، فصلنامه نمایه پژوهشی، ۱۳۸۰، سال پنجم، شماره ۱۸
- ۵- بختیاری، مهدی (۱۳۸۹)؛ بررسی اعتماد اجتماعی و برخی عوامل موثر بر آن، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم اجتماعی، دانشگاه اصفهان.
- ۶- پناهی، حسین (۱۳۸۳)؛ اثر ویژگی های فردی و مشارکت اجتماعی، فصلنامه علوم اجتماعی شماره ۲۶.
- ۷- نوذری، فیض اله و مهناز بختیاری (۱۳۸۸)؛ مشارکت اجتماعی و عوامل موثر بر آن، فصلنامه راهبرد، سال ۱۸، شماره ۵۳.
- 1-Associations influence adult political participation , American sociological review , vol .71 , no.3, pp:401-426
- 2 -Cole , R.E bachayan , p (2007) . quality participation and competetireness . colifonial management review .vol.35,spring 1993 .
- 3-Chan ch . and elder Jr .G.H.(2001) , family influence on the social participation of youth : the effects of parental social involvement and farming , Rural sociology , vol .66, No .1,pp:22-42.
- 4- Mcfarland D. A.and Thomas,R.J ., (2006) , bowling young :how youth voluntary.
- 5- Patnam , R.(1993) , making democracy work : civic traditional in modern italy , princeton university press , Princeton .
- 6-Putnam , robert (2000) , bowling alone , the callapse and revival of smerican community , new york simon and Schuster .
- 7-Reeskens tim and marchoooghe; cross-cultural measurement equivalence of generalized trust ,(2007) soc zndic res (2008) , pp 515-532
- 8- semour martin (1960) , political man , new york , Anchor book .
- ۹ -Silis, david (1968) incarnational encyclapedia of social science , McMilan ,inc, vol 12